



Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



**FISKERISTYRELSEN**

Utredningskontoret i Luleå

# MEDDELANDE



Nr 2/1984

Enkät ang fisket och dess ekonomiska  
betydelse i Torne älvs vattensystem,  
år 1983

Ulf Bergelin

Sammanställning av enkät angående fisket och dess ekonomiska betydelse i Torneälvens vattensystem

1. Inledning

Totalt skickades 1 167 enkäter ut till slumpmässigt utvalda personer över 18 år bosatta i närheten av Torne älvs vattensystem. De utvalda ombads svara för hela hushållets fiskeförhållanden och fångster under 1983. Antalet inkomna svar efter en påminnelse var 517 vilket motsvarar en svarsprocent på ca 44 %. Denna svarsandel är dock för liten för att dra alltför långtgående slutsatser om hela befolkningen, utan resultatet bör ses som en indikation på fiskeriförhållandena i området. Av svaren framkom att varje hushåll i medeltal bestod av 3,3 personer och att 52 % av hushållen bedrivit fiske under 1983. Enligt detta bör totalt ca 4 100 hushåll bedrivit fiske i undersökningsområdet under 1983.

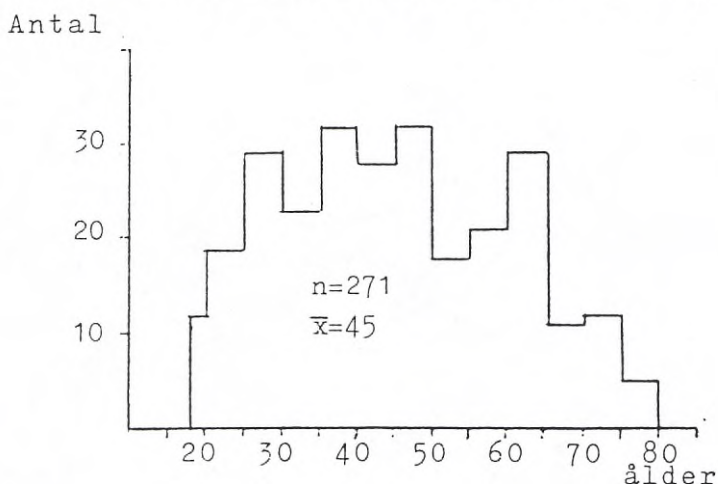
Vid en stickprovsmässig telefonkontroll av ca 60 personer som inte svarat på enkäten framkom att dessa inte skiljde sig från den svarande gruppen. Andelen fiskande hushåll var här ca 55 %. Största orsaken till de uteblivna svaren var att enkäten fallit i glömska. Av dessa "telefonenkäter" finns dock en antydning till att de som fiskat men inte svarat har bedrivit fiske i mindre omfattning än de som besvarat enkäten.

I många av följande tabeller, blir summan av procentandelarna över 100, vilket är en följd av att de svarande ibland kryssat för flera alternativ i frågorna.

2. Resultat

2.1 Ålder

I figur 1 kan man se att personer i alla åldrar har besvarat enkäten, och fiske har bedrivits även av personer i dom äldre åldersgrupperna. Det bör även observeras att endast personer över 18 år fick enkäten, även om det är troligt att yngre personer fiskar i tämligen stor omfattning.



Figur 1. Åldersfrekvensdiagram. Personer som svarat på enkäten och bedrivit fiske.

UB/SR

## 2.2 Yrke

Två grupper dominerade, pensionärer och anställda, vilka utgjorde nästan hälften av de svarande. Resterande personer var jämt fördelade på övriga yrken. (Tabell 1)

Tabell 1. Yrkesfördelning i procent

Pensionär	21
Jordbrukare	7
Anställd eller tjänsteman	27
Jord- och skogsbruksarbetare	11
Industri- och byggnadsarbetare	9
Yrke inom servicesektorn	6
Studerande	9
Annat yrke	10

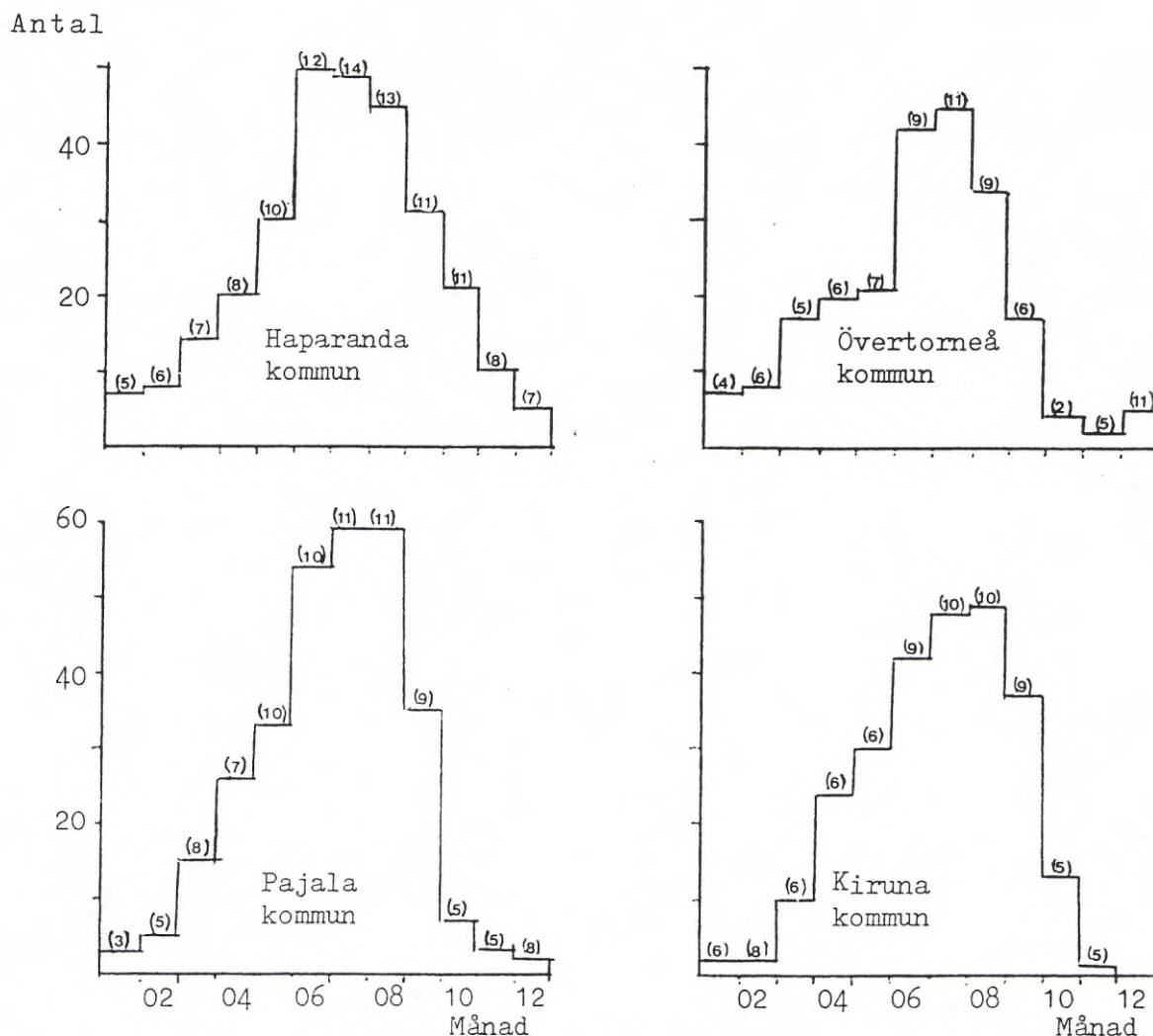
## 2.3 Bosättning

Av de som bedrivit fiske uppgav 72 % att de var fast bosatta och hade möjlighet till fiske under hela året. 11 % hade fritidshus och möjlighet till fiske bara en viss del av året. De övriga (17 %) var fast bosatta, men hade även fritidshus.

## 2.4 Fiskets omfattning

En stor del (66 %) av fiskarna uppgav att de fiskat de senaste 10 åren eller mer. De övriga hade fiskat mindre (1-9 år) och var relativt jämt fördelade.

Beträffande fiskets omfattning under året (figur 2) ser man att fiske förekommer under hela året med en markerad topp under sommarmånaderna. Man kan även se en förskjutning av fisket från juni - juli i dom södra kommunerna till juli - augusti längre norrut. Medelantalet fiskedagar per månad var oväntat högt, ca 10 - 12 dagar under sommaren.



Figur 2. Fiskets omfattning under året. Staplarnas höjd anger antalet fiskande hushåll varje månad. Siffror inom parentes anger medelantalet fiskedagar per månad.

## 2.5 Fiskeplats

Fiskets fördelning mellan älvar och bäckar, sjöar och havet undersöktes. Det mesta fisket bedrevs i älvar och annat rinnande vatten. 74 % av de som svarat uppgav sig ha fiskat där. Ofta förekommer ett kombinerat älv- och sjöfiske i de nordliga kommunerna. Nästan allt havsfiske bedrivs helt naturligt av folk i Haparanda kommun, ofta kombinerat med älvfiske.

## 2.6 Fiskerättigheter

Det vanligaste är att man köper fiskekort, har eget fiskevatten eller andel i fiskelag. Dessa utgör ca 75 % av svaren. 15 % av de svarande visste ej formen för hushållets fiskerättigheter.

## 2.7 Fiskets ekonomiska betydelse för hushållen

Fisket verkar till stor del ha tappat sin betydelse för befolkningen. (Tabell 2) 70 % ansåg att det hade liten eller ingen betydelse för hushållets försörjning.

Tabell 2. Fiskets betydelse för hushållets försörjning

	%
Ingen betydelse	34
Liten betydelse	36
Tämligen stor betydelse	13
Avsevärd betydelse	8
Livsvillkor	1
Kan ej anges	3
Ej svar	5

Detta förhållande styrks av att 97 % betecknade sitt fiske som fritids- eller husbehovsfiske. Ett litet antal fiskare (5 st) hade fisket som huvud- eller binäring. Av dessa var fyra kustfiskare.

## 2.8 Fiskeegendom

I tabell 3 är andelen hushåll som uppgett sig äga olika fiskeredskap och annan egendom samt medelantalet redskap/annan egendom per hushåll redovisade. De vanligaste redskapen är nät, kastfiskeredskap och mjärde. De som ägde båt och utombordsmotor (76 resp 62 %) hade ofta mer än en båt eller motor.

Tabell 3. Fiskeegendom. Andelen av de svarande hushållen som äger respektive redskap samt medelantalet redskap/hushåll angivna.

Redskap	ägar-%	$\bar{x}$	Annan egendom	ägar-%	$\bar{x}$
Nät	65	13	Båt	76	1,3
Kastfiskeredskap	62	2	Utombordsmotor	62	1,2
Mjärde	22	2	Båt med inom-bordsmotor	5	1,0
Not	3	1	Båthus	6	1,0
Pata	2	1	Fiskarstuga	13	1,0
Håv	6	3	Snöskoter	34	1,1
Ryssja > 1,5 m	3	6			
Ryssja < 1,5 m	5	2			
Fälla	2	2			
Nättingtina	2	7			
Kräftmjärde	1	10			
Andra redskap	6	4			

2.9 Utgifter i samband med fiske

Tabell 4 visar de utgifter de som fiskat uppgett de haft för sitt fiske. Bilresor är den utgift som är vanligast, 66 % av de som svarat har i medeltal åkt 66 mil med egen bil. Hälften av de svarande har i genomsnitt åkt 10 mil båt.

Knappt hälften av hushållen har haft tämligen måttliga utgifter för sina fiskerättigheter under 1983, medan man lagt ner relativt mycket pengar på fiskeredskap och underhåll av dessa.

Tabell 4. Utgifter i samband med fiske 1983.

	$\bar{x}$	% som haft resp utgift
Bilresor	66 mil	66
Båtresor	10 mil	50
Andra färdmedel	520 kr	8
Logi	7 nätter	4
Avgifter för fiskerättigheter	145 kr	47
Utgifter för redskap och underhåll av dessa	550 kr	42
Andra utgifter	650 kr	9

2.10 Förändringar i fiskbestånden

Enkätmottagarna ombads svara på vilka arter de ansåg ökat, minskat eller inte ändrats under de senaste fem åren. Man var tämligen eniga om att lax, öring och harr har minskat. Vad gäller sik tyckte dom flesta att den minskat, men meningarna var mer delade. Abborre, gädda och lake har enligt enkätsvaren ej ändrats i antal, men här var meningarna än mer splittrade än de förstnämnda arterna. Under övriga finns arter som endast fått ett fåtal "röster". 7 personer ansåg att mört har ökat och fem ansåg att löjan minskat. De övriga har fått en till tre "röster".

Tabell 5. Förändringar i fiskbestånden de senaste fem fem åren, angivet i procent

	Lax	Öring	Sik	Harr	Abborre	Gädda	Lake	Övriga
Ökat	1	4	15	9	21	22	20	Mört, Id
Ej ändr	5	7	21	17	29	36	31	
Minskat	67	72	45	62	26	18	12	Gös, Nätting Röding, Löja Braxen
Vet ej	26	18	19	12	24	23	37	



2.11 Fångster

Fångsterna har delats upp på älvgrenar, fångst i sjöar och bivattendrag samt fångst i havet. Redan nu skall sägas att havsfångsterna främst av lax, öring och sik troligen är felaktiga. Detta beror dels på ett dåligt svarsunderlag från detta område, dels på att det licensierade fisket med fasta redskap komplicerar förhållandena. För havet torde journalförarstatistiken ge tillförlitligare uppskattningar av fångsterna. Vad gäller älvfångsterna är dessa beträffande lax och öring högre än vad man tidigare beräknat för Torneälvens vattensystem, speciellt laxfångsterna i Svensk-Finska Torne älv och öringfångsterna i Svenska Torneälven. De höga öringfångsterna i Svenska Torne älv kan bero på en stor andel stationär öring i fångsterna. Sikfångsterna överensstämmer däremot bättre med andra beräkningar. Det bör även påpekas att den statistiska spridningen i materialet (95 % konfidensintervall) är tämligen stor, mellan  $\frac{1}{2}$  och  $\frac{1}{4}$  av fångsterna. Detta medför t ex att laxfångsten i huvudälvarna har ett medelvärde på 6,4 ton, men kan med 95 % sannolikhet ligga mellan tre och nio ton.

Mycket tyder på att 1983 års fångster var större, kanske dubbelt så stora som fångsterna 1982.

Tabell 6. Fångster i huvudälvarna 1983 angivet i ton

Art	Sv-Fi	Muonio	Könkämä	Svenska	Lainio	Totalt
Lax	4,2	1,8	0,1	0,2	0,1	6,4
Öring	1,0	0,5	0,3	1,6	0,4	3,8
Sik	45,2	2,4	1,1	4,7	2,2	55,6
Harr	5,6	5,9	1,4	6,1	3,4	22,4
Abborre	4,0	0,9	0,2	3,3	1,1	9,5
Gädda	10,6	2,0	0,8	3,9	1,2	18,5
Lake	2,7	0,2	0,1	0,6	0,1	3,7
Övriga	1,0	1,1	0,1	0,8	0,1	3,1

Tabell 7. Sammanställning av havs- och älvfångst samt fångst i sjöar och bivattendrag angivet i ton

Art	Havet	Älvarna	Sjöar och bivattendrag
Lax	(5,0)	6,4	-
Öring	(2,8)	3,8	1,1
Sik	(60,0)	55,6	9,1
Harr	0,2	22,4	4,5
Abborre	10,6	9,5	11,8
Gädda	3,4	18,5	15,0
Lake	3,6	3,7	1,6
Övriga	9,7	3,1	1,9

Fångstens fördelning på olika redskap redovisas i tabell 8. De största fångsterna av lax och sik i havet tas med storryssja eller fälla, medan öringen främst fångas med nät.

I huvudälvarna är situationen en annan. Fångsterna är mer spridda på olika redskap men nätfiske och fiske med handredskap dominerar. Lax och sik fångas till största delen med nät, medan öringen och speciellt harr mest är föremål för spöfiske. Fisket i sjöar och bivattendrag uppvisar ett liknande mönster som älvfisket.

Tabell 8. Fångstens fördelning på olika redskap, angivet i %

Havet Redskap	Lax	Öring	Sik	Harr	Abborre	Gädda	Lake	Övriga
Nät		74	25	81	58	62	94	91
Mjärde					17	1		
Fälla, Ryssja >1,5 m	87	22	75		6	6	6	
Spöfiske	5	1	<1		12	27		8
Övriga	8	3	1	19	9	6		<1

Huvudälvarna Redskap	Lax	Öring	Sik	Harr	Abborre	Gädda	Lake	Övriga
Not	12	3	4	<1				3
Nät	45	31	47	19	22	44	34	32
Drivnät	16	3	20	2	1	3		1
Pata	16							
Mjärde					29	10	12	7
Håv		2	27				18	8
Ryssja >1,5 m					1	<1	4	
Ryssja <1,5 m					3	4		
Spöfiske	11	59	1	73	42	35	9	44
Övriga		4	0,4	6	2	3	23	4

Sjöar och biflöden Redskap	Öring	Sik	Harr	Abborre	Gädda	Lake
Not		9		1	1	
Nät	22	88	36	47	55	42
Drivnät			<1	1	2	10
Mjärde				20	14	24
Spöfiske	78	3	62	24	20	14
Övriga		<1	2	6	8	10

Tabell 11. Vilka åtgärder skall vidtagas för att befrämja turistfisket?

	%
Förbättra informationen om fiskemöjligheterna i området	18
Förbättra fiskbestånden	78
Förbättra möjligheterna att erhålla fiskerättigheter	7
Förbättra servicen när det gäller logi m m	11

En stor del av de svarande hushållen var villiga att erbjuda tjänster till fritidsfiskare och turister för anskaffande av extra inkomster. (Tabell 12) Vanligast var uthyrning av båtar och erbjudande av campingplatser.

Tabell 12. Tjänster hushållen var villiga att erbjuda turism, angivet i % av svaren

Tjänst	%
Uthyrning av båtar m m	23
Campingplatser	20
Logi	14
Roddhjälp	9
Annat (guidning m m)	4

### 2.13 Övriga åsikter

Andra åsikter som framkommit av enkätsvaren redovisas i tabell 13. Många vill att man skall begränsa eller helt stoppa fisket i älvmyningen och vid kusten. Utsättning av fisk var en annan vanlig åsikt. Alla åsikter som fått mer än en "röst" är redovisade.

UB/SR

Tabell 13. Åsikter om fisket och fiskevården

	Antal "röster"
Utsättning av fisk	24
Stoppa eller begränsa mynningsfisket	21
Stoppa eller begränsa Östersjöfisket	15
Minska vattenföroreningarna	14
Förbättra fiskebevakningen	10
Begränsa nätfisket i älven	8
Samordna fiskereglerna (mellan Sverige och Finland samt mellan olika älvgränar)	6
Minska antalet fasta redskap i älven	3
Bygg ej ut älven	3
Fiskerätt åt alla	3
Mer notfiske i sjöar	2
Utökat fiskeförbud på våren vid kusten	2
Bygg fiskodling	2
Decimeringsfiske på gädda	2

Ulf Bergelin  
fiskeribiolog

